

Kjell Bergström uttrycker i en insändare den 16/1 vad troligen folkflertalet anser om rättsläget i landet. Detta ger anledning att ventilera några viktiga aspekter, som måhända förklarar en del.

I Sverige har vi en rättspositivistisk ordning som ibland ställer till det. Det innebär att lagreglerna bör tolkas bokstavligt, som efter en matris eller mall. Saknas en ruta går i allmänhet förövaren fri – domstolen kan inte beivra brottet eftersom lagstifaren (riksdagen) inte förutsett den speciella händelsen och skrivit något om detta. Men vem kan förutse allt i förväg?

I forna tider bedömdes rättsfrågor efter förnuft och sedvana, något som brukar kallas naturrätt. Då fick sunda förnuftet och rätts-

Rättstrygghet för alla kontra rätts- säkerhet för misstänkta

känslan råda jämte "Tio Guds bud" samt föreställningen om hur "den goda människan" uppträder. Många ifrågasätter de moderna juristernas fyrkantiga

och känslobefriade tänkesätt och vill inympa mer naturrätt i mängden av i och för sig erforderliga regler.

Land skall med lag byggas är ett känt citat från Axel Oxenstierna. Men lagar ska även vårdas och efterlevas och brott beivras. Ett problem är att man i Sverige lätt kan undkomma straff om man påstår att man inte haft brottsligt uppsåt, att man inte haft egen vinning, att ingen drabbats, att man inte visste vad man gjorde eller att man helt enkelt blånekar till allt.

Särskilt om brott förnekas, måste samhället visa utan minsta tvekan att brott är begånget av just den personen och med påstådd verkan. Fattas minsta länk i bevisföringen får den misstänkte löpa, även om följden blir att flera kriminella går fria och fortsätter göra skada.

Förvisso har lagar och rättsapparat från början skapats för att hålla ordning och reda samt skydda alla goda medborgare. Yrkesjuridiken och politikerna har emellertid alltmer betonat värnet om den misstänkte, så att denne aldrig ska löpa risken att bestraffas för hårt. Den som gör skada har fått ett allt för starkt tolkningsföreträde även i civilrättsliga sammanhang.

Det medför att även den som bryter mot avtal har samhällets skydd redan från början, varför den som skadats har en svår uppgift inför de lagkloke för att inte skadas än en gång. Rättstryggheten för den laglydige har fått ge alltför mycket vika för rättssäkerheten för den misstänkte.

inte
star
ate-
rott
uier

är
dan
au-
vär-
nor

töl-

l av
em-
lest
gar-

av
piallt
att
v
gite i
svär-
ad
illet
rhö-
tan-
u
ladi-
hol
Om
valk.
Inas
u
llig-
Ty-
i sig
föga
S rå-
fugu-
u
nde
an-
åga
as.
5
u JA

F
y
3
gt
och
ten
vår
hrer
liga
im-
ativ
fel-
tur.
till
tro-

Det
Kö-
en
atis

) kr
las-
och
) kr

att
ned
mu-
sen
len
sig

get
are

led-
on-
i al-
s för
rar
ross
ller
jda
fter.
ra-
nas

ster
igt i
t är
ige-
och
lse.
be-
gor
sikt

lem

I en god rättsmiljö har även advokaterna en viktig roll. Samhället har utsett advokaten till att vara den enskildes lots i de juridiska farvattnen. Utan advokat har du även Jante-lagen emot dig. Det är helt i sin ordning att han ska göra sitt bästa för att framlägga alla omständigheter som talar för klienten samt argumentera och försvara på bästa sätt, oavsett vad klienten är instämd för.

Ibland anlitas experter som säljer passande utlåtanden för pengar! Advokaten har den moraliskt något egendomliga rollen att förfäkta i princip vilken uppfattning som än önskas av huvudmannen mot en rundligt tilltagen belöning.

I motsats till legoknekten kan han själv vanligen undslippa både konsekvenser och ansvar för sitt agerande. I vad mån individens rättskänsla blir förvrängd och tar moraliskt skada i det dagliga värvet att göra svart till vitt och söka undanhålla sanning och rätt, torde ännu inte ha blivit föremål för vetenskaplig forskning.

Min mening är dock att även advokaten måste söka motverka det moraliska sönderfallet genom att tacka nej till tvivelaktiga uppdrag även om hans firma därvid går miste om vissa arvoden. Andra yrkesgrupper tackar ju nej till omöjliga uppdrag så varför inte även advokaten?

Troligt är att ekonomisk brottslighet skulle ha svårare att lyckas med sina manipulationer och inte få sådan utbredning om advokat-kåren bättre vinnlade sig om att sälla bland uppdragen med det allmännas bästa för ögonen i dag och för kommande generationer.

Svea Rikes Lag är indelad i så kallade balkar. Alla vi som vill slå vakt om etik och moral bör agera både politiskt och utomparlamentariskt för att förhindra att landets rättsbalkar helt ruttar sönder!

Bertil Burström
Ängelholm